

המאבק על גיוס בנות דתיות לצה"ל

סקירה מקצועית בנושא:

"מבחנים לתמיכה של משרד חינוך בפעילות
לא פורמלית למתן מידע הכוונה וליווי
לתלמידות החינוך הדתי בנוגע לאפשרויות
השירות הסדיר בצה"ל"

תוכן העניינים:

3	הקדמה
3	עמדת הרבנות ומועצת החמ"ד בנוגע לגיוס בנות
4	עמותת אלומה: פרופיל ודרכי פעולה
7	המטרה: הכרה וכניסה למערכת החמ"ד
9	פרסום מבחני התמיכה, ההתנגדות ובג"צ
12	תשובת משרד החינוך לבג"צ
12	סיכום: מגמה נפלאה?



בהוצאת חותם - יהדות על סדר היום (ע"ר)

דיזרעאלי 15 ירושלים 9222217

אתר: www.chotam.org.il

דוא"ל: office@chotam.org.il

© כל הזכויות שמורות

כסלו תשע"ז

הקדמה

חוק שירות בטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986, נחקק בכנסת הראשונה (1949). בסעיף 40 לחוק, נקבע פטור משירות ביטחון למצהירה על מניעים דתיים לאי שירות בצבא, השומרת כשרות ושבת. חוק שירות לאומי, תשי"ג-1953, נחקק על מנת להסדיר את חובת השירות כחלופה לשירות הצבאי, לנשים הפטורות ממנו מטעמי מצפון או דת¹. חוק זה עבר למורת רוחן של המפלגות החרדיות, שכתוצאה מכך פרשו מהממשלה וסירבו להיות חלק ממשלות ישראל הבאות (השתנה לאחר עליית מפלגת "חירות" לשלטון). כתוצאה מהתהליכים השונים, בנות שאינן דתיות מתגייסות לצבא על פי חוק שירות ביטחון, בנות חרדיות מצהירות על דתיותן ואינן נדרשות לשירות הצבאי וכתוצאה מהתנגדות הרבנים החרדיים, גם אינן משרתות בשירות הלאומי, בנות הציונות הדתית לאורך השנים הלכו ברובן לשירות לאומי ומיעוט קטן גם התגייס לצבא.

עמדת הרבנות הראשית ומועצת החמ"ד בנושא גיוס בנות לצבא

הרבנות הראשית לישראל, התנגדה מאז ומעולם לגיוס בנות לצה"ל:

"הכרזת הרבנות הראשית לישראל מיום כ"א אדר א' תשי"א, בדבר תיקון חוק שירות

הביטחון העומד לפני הכנסת: הננו, אחרי בירור המצב, מפרסמים דעת תורה שגיוס נשים

אפילו פנויות - במסגרת צבאית באיזו צורה שהיא, אסור בהחלט²!"

איסור זה אושרר במועצת הרבנות הראשית מספר פעמים לאורך השנים.

בהתאם לפסקי הרבנות הראשית, קבעה מועצת החמ"ד, בהתאם לאוטונומיה החינוכית הנתונה לה בחוק, כי מערכת החינוך הדתית תחנך את תלמידיה לשירות צבאי ואת תלמידותיה לשירות לאומי בן שנתיים³.

החמ"ד יחנך את תלמידיו לחובת שירות פעיל בצה"ל ואת תלמידותיו לשירות לאומי התנדבותי בן שנתיים. החמ"ד יעודד את הבנים להליכה לישיבות ההסדר המשלבות לימוד תורה, שירות צבאי והכשרה לתפקידי חינוך והוראה, ואת הבנות - לשירות לאומי בתחומי החינוך והסיוע בהוראה ובמסגרות המטיחות את המשך הקיום של אורח חיים דתי.

1 עפ"י דברי ההסבר לחוק שירות לאומי תשי"ג-1953.

2 פורסם בשבועון "פנים אל פנים". גליון 678, מיום 30.6.72, בע' 4

3 מינהל החינוך הדתי, "קווים מנחים למדיניות החינוך הממלכתי-דתי", מהדורה מעודכנת, תשס"ח.

כמו כן, הרוב המוחלט בקרב רבני הציונות הדתית קובעים כי בגיוס בנות לצבא ישנן מספר בעיות הלכתיות וערכיות, כיום ישנו זרם רבני מצומצם הטוען כי ניתן על פי ההלכה להתגייס לצה"ל, יש דעה כי יש בכך מצווה.

בין המצדדים בגיוס בנות ניתן למנות את הרב מאיר נהוראי⁴, המשקף את הזרם הליברלי של תנועת הקיבוץ הדתי. לטענתו יש מגמת עלייה בגיוס בנות דתיות לצה"ל, וכאשר מתפתחת תופעה חברתית, העולם הרבני לא יכול לעמוד מהצד אלא לקיים דיון מעמיק ונוקב בסוגיה, בכדי שלא "לאבד" את הבנות ואת יכולת ההשפעה עליהן.⁵ הרב אוהד טהרלב⁶ טוען כי "חינכנו את הדור לשותפות ומעורבות בבניין החברה, וכתוצאה מכך, בנות דתיות בצבא זוהי מציאות, זוהי שפתן. עלינו להבין שהשפה הדתית תמשיך להתפתח ולהשתנות, ותפקידם של הרבנים הוא לקרוא נכונה את המציאות המשתנה, ולהתאים את הפסיקה ההלכתית לעובדות בשטח, ולתת הדרכה ומענה בשאלות הלכתיות ורוחניות שמתעוררות".⁷

עמותת אלומה: פרופיל ודרכי פעולה

עמותת "אלומה" - למעורבות חברתית ולזהות היהודית", הוקמה ע"י תנועת הקיבוץ הדתי מתוך מחויבת לקיומה ושגשוגה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. זאת כנגזר מתפיסת עולמה של התנועה, הדוגלת ומתנהלת לאור ערכי "תורה ועבודה". (מתוך אתר העמותה)

בין התכניות המרכזיות שמפעיל הארגון ניתן למנות את "משרתות באמונה", תכנית לליווי בנות דתיות המעוניינות להתגייס או מתלבטות באשר לשירות צבאי או לאומי.



צילום מסך מעמוד התכנית "משרתות באמונה" באתר העמותה

הבנות מקבלות ייעוץ והכוונה מצוות שמורכב רובו ככולו מנשים דתיות ששירתו או משרתות ב'תפקידים משמעותיים' בצה"ל⁸, והתכנית כולה, שפונה כאמור גם למתלבטות, פועלת בשיתוף הדוק עם אגף כוח אדם של צה"ל.

4 יו"ר ארגון רבני "בית הלל", רב המושב משואות יצחק ור"מ במדרשת מגדל עוז.

5 הרב מאיר נהוראי, "הבנות מתגייסות והרבנים לא רלוונטיים", ynet, יהדות, 9.12.2013.

6 ראש מדרשת לינדנבאום הישראלית של מוסדות אור תורה סטון שבין כותליה תוכנית הדס המשלבת לימוד תורה עם שירות צבאי, וחבר הנהלת בית הלל.

7 מתוך טור דעה שפורסם באתר כיפה: מלחמת הרבנים בעניין גיוס בנות חסרות תקווה

8 עפ"י אתר העמותה, תכנית משרתות באמונה.



מהנתונים המוצגים לעיל ניתן להבחין בקלות, כי הייעוץ הניתן לבת המתלבטת, מכון מטרה ונגזר מאג'נדה ברורה המעודדת ואף מעדיפה שירות צבאי 'משמעותי' על פני שירות לאומי אזרחי.

גיוס רבנים על ידי מצג שווא

לפני כעשר שנים, השתתף הרב שלמה אבינר, מהרבנים הבולטים בציונות הדתית, בכנס למתגייסות דתיות של עמותת אלומה.

הרב אבינר נשא דברים בכנס ובירך את הבנות המתגייסות שיהיו איתנות וחזקות ברוחן והעניק להן הדרכות רוחניות לקראת ההתמודדויות המצפות להן במדים.

אבל תמיכתו זו של הרב אבינר הומרה בשנים האחרונות בהתנגדות נחרצת לא פחות. בראיון שפורסם עמו, מסביר הרב אבינר מה גרם לו לחזור בו מהתמיכה באלומה ומתאר כיצד הבין שבניגוד למה שחשב בתחילה, הארגון נוקט עמדה מוצהרת למען גיוס בנות לצה"ל ולא רק סיוע בדיעבד למי שכבר בחרה להתגייס.

"אנשים העירו לי שלא הציגו לפניי את ארגון אלומה במילואו. אכן, בתחילה הסבירו לי שהוא בעד שירות לאומי, ולכיוון זה הוא מנסה להטות את הבנות. אך אם הם אינם מצליחים בזה, אז מפנים אותן למסלולים היותר בטוחים ומלווים אותן לכל אורך הדרך. אך לא כן הדבר. **הארגון נוקט עמדה מוצהרת ומגויסת למען שירות צבאי לבנות.** כמובן, אם בת רוצה שירות לאומי, אין כופים עליה ללכת לצבא, אך מנסים לשכנע. אפילו אם בת גויסה בטעות נגד רצונה ורוצה לצאת מן הצבא, מספקים לה ייעוץ מתאים. אך הכיוון הוא גיוס בנות. ואין זה פלא, הרי ארגון אלומה לכל שלוחותיו הוקם על ידי הקיבוץ הדתי, שבו כמעט כל הבנות מתגייסות לצבא. כמובן יש מעלות רבות בקיבוץ הדתי... אך גיוס הבנות הוא טעות גם על פי ההלכה וגם על פי המוסר האנושי".

עוד מספר הרב אבינר כיצד הגיעו אליו מנכ"לית אלומה יחד עם קצין חינוך ראשי לשכנעו להסיר את התנגדותו לגיוס בנות:

"ביום מן הימים באו להיפגש איתי מנהלת אלומה וקצין חינוך ראשי של צה"ל, כדי לשכנע אותי שמצווה גדולה שבנות תתגייסנה, שהן חיוניות וחשובות לצה"ל, ושעליו להסיר התנגדותי. כמובן אין זו החלטה שלי, אלא של ריבונו של עולם. אכן 'אלומה' - משרתות

באמונה, אבל אין זו האמונה שקיבלנו בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה. אם כן, באו שני אנשים אלה, דווקא אנשים ערכיים ונחמדים, הפעילו עליי הדל מכבש כבד, אבל חזרו מאוכזבים".⁹

אלומה בשירות צה"ל

בשנים האחרונות משקיעים באגף כוח אדם של צה"ל, משאבים רבים בכדי להעלות את אחוזי גיוס הבנות הדתיות, בין השאר הוקם מדור "בת חיל" האמון על הטיפול בבנות הדתיות החל משלב הצו הראשון אל תוך הגיוס וכלה בשירות הצבאי עצמו. המדור פועל בשיתוף פעולה הדוק עם ארגון "אלומה", הנהנה מתקציבים ממשלתיים העומדים על עשרות מיליוני שקלים בשנה.¹⁰

אלומה – למעורבות חברתית – לזהות יהודית (ע"ר)

באורים לדוחות הכספיים

נתונים נוספים לדוחות על הפעילויות

ההרכב:

<u>לשנה</u>	<u>שנתיימה</u>	<u>ביום</u>
31	2013	בדצמבר
2014	ש"ח	ח"ח

א. מחזור הפעילויות

21,290,692	28,458,521	ממשרד החינוך
11,345,510	13,128,496	ממשרדי ממשלה אחרים
8,284,383	7,132,203	מפעילות בנות השירות הלאומי ומורות חיילות
37,237	1,765	תרומות
4,732,256	4,914,303	סכומים ששוחררו מנכסים נטו שהוגבלו לפעילויות
700,340	1,418,344	אחרות
2,235,405		מג'וינט ישראל
48,625,823	55,053,632	

מדי שנה עורך המדור כנס "הבת הדתייה" שנועד לבוגרות החינוך הדתי לקראת גיוס. בשונה מכנסי הגיוס האחרים בצה"ל, על הכנס הזה מפקדים אלופי משנה מעוטרי דרגות, בשביל לוודא שכל הכנס מתנהל בצורה מושלמת. גם בכנס זה משתתף ארגון אלומה ורבניו נושאים דברי חיזוק לבנות המתגייסות. אולם את עיקר פעילותו של הארגון בשירות אגף כוח אדם של צה"ל, ניתן ללמוד מדבריהן של ראש אכ"א לשעבר ושל היוה"ל. כך אומרת תא"ל אורנה ברכיבאי, בשיבת הוועדה לקידום מעמד האישה (טבת תשע"ב):

"בעיניי, העשייה של אלומה מעוררת השראה הן כראש אכ"א והן כאזרחית במדינה, במובן של יצירת אלטרנטיבה לנשים דתיות להתגייס לשירות משמעותי בהיקפים הולכים וגדלים, מתוך הבנה של רצון לקחת חלק במאמץ הלאומי לביטחון המדינה".

שנתיים מאוחר יותר התבטאה יועצת הרמטכ"ל לענייני נשים, תא"ל רחל טבת ויזל, בשיבה באותה ועדה בכנסת, כי אלומה היא שותפה מרכזית במאמצים של צה"ל לגייס בנות דתיות. זאת מאחר שצה"ל אינו מורשה להיכנס למוסדות החינוך של החמ"ד, בהתאם לעמדה החינוכית שלו המתנגדת לגיוס בנות לצבא:

9 מתוך כתבת תחקיר שפורסמה בעיתון בשבע: המטרה העלומה של אלומה
10 מתוך דוח כספי מבוקר לשנת 2014 שמוצג באתר העמותה

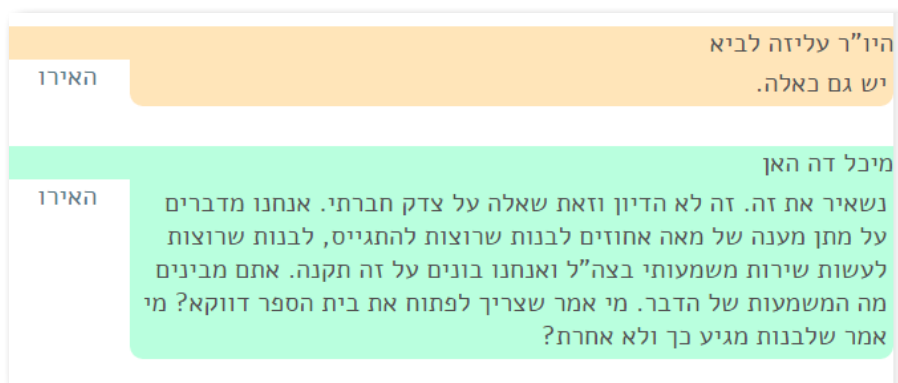
"באופן עקרוני אנחנו לא נכנסים למוסדות החמ"ד. השותפים שלנו המרכזיים הם אלומה שנמצאים כאן ועושים את עבודת הקודש, והם מול האוכלוסייה הזאת על מנת לחשוף אותה".

גם רס"ן רווית נוי, ראש מדור "בת חיל", מתארת בראיון שנערך עמה בשנת 2011 את השליחות שעושה עבורם עמותת אלומה בתוך מוסדות החמ"ד:

הפעילות (של המדור) נעשית בשיתוף עם עמותת "אלומה" נושאת דגל ההכנה לצה"ל בקרב הבנות הדתיות. העמותה היא בעצם הקשר בין המדור ובין החברה, בתי הספר והבנות עצמן, כיוון שלדברי נוי "אני לא נכנסת לבית ספר, אלא אם כן הוזמנתי".¹¹

המטרה: הכרה וכניסה למערכת החמ"ד

סוגיה נוספת בהקשר לפעילותה של אלומה היא היחס בינה לבין מוסדות החמ"ד. כאמור, עמדת החמ"ד היא לעודד בנות לשירות לאומי של שנה או שנתיים, אולם שירות צבאי הוא מחוץ לתחום בהתאם להוראת הרבנות הראשית. אלומה מנהלת מאבק מתמשך במטרה שהמוסדות הדתיים יאפשרו לה להיכנס אליהם באופן רשמי ולקיים את פעולות ההסברה לבנות לקראת גיוס אפשרי לצה"ל. בדיון בוועדה לקידום מעמד האישה בכנסת (מתאריך 28.5.14) מודה סגנית ראש מינהל החינוך הדתי, מיכל דה-האן, כי המגמה המסתמנת בחמ"ד ביחס לאלומה מתקדמת לקראת הכרה רשמית בארגון. דה-האן תיארה אז ישיבות עם מנהלי החמ"ד בנושא, כאשר נבנית תקנה תקציבית שתיתן מענה במערכת לבנות המבקשות להתגייס:



צילום מסך מפרוטוקול הוועדה באתר כנסת פתוחה¹²

דה-האן מדגישה כי בפני הבנות מוצגת גם האפשרות של שירות צבאי: "כאשר אנחנו עשינו השנה מפגשים של מנהלים, הנושא של הצבא באמצעות אלומה עלה בכל אחד מהמפגשים. אנחנו חשפנו את הבנות בתוכניות העבודה שלנו, בהן אנחנו מתחילים בכיתה י' לדבר על שירות משמעותי, ולא משנה אם הוא שירות לאומי או שירות צבאי".

¹¹ מתוך "אשת חיל: המדריך המלא למתגייסת הדתית", אתר פז"ם
¹² <https://oknesset.org/committee/meeting/9191/?page=2>

בהמשך הדיון טוענת ראש היחידה להכנה לצה"ל וגדנ"ע במשרד הביטחון, דליה ינקו יוסף שהתקנה היא רק כסף אבל השיטה לא תשתנה, דה-האן משיבה לה חד משמעית כי לתקציב שיוענק לנושא יש מבחינת החמ"ד משמעות מעבר לכסף, זאת הכרה.

דליה ינקו יוסף	
האירו	לא. התקנה, זה טוב, זה כסף, אבל השיטה לא תשתנה.
מיכל דה האן	
האירו	לא, זה לא כסף. זאת הכרה.

צילום מסך מפרוטוקול הוועדה באתר כנסת פתוחה¹⁰

בין שני שרי החינוך: שי פירון ונפתלי בנט

לאור הניסיונות החוזרים והנשנים של עמותת אלומה לקבל הכרה רשמית וכרטיס כניסה למוסדות החמ"ד, פרסם בשנת 2014 שר החינוך, שי פירון, תקנות חדשות הנוגעות לתמיכה בפעילות הכוונה לשירות בנים בצה"ל. על פי התקנות החדשות מובהר כי בכל הנוגע לפעילות הכוונה במוסדות החמ"ד, יפעל משרד החינוך לכוון את תלמידיו לשירות צבאי משמעותי ואת הבנות לשירות לאומי¹³. בנוסף, באותה תקופה התבטא בנושא שר החינוך פירון, בעקבות מתקפה של ראש מפלגתו על הרבנים הראשיים, שפסקו כי לבנות אסור להתגייס לצבא, ואמר:

"אין מקום להשתמטות גם בקרב בנות דתיות, ולאור עמדת פוסקי ההלכה, עליהן למלא

את חובתן כלפי המדינה בשירות של שנתיים במסלול השירות הלאומי המקובל"¹⁴.

לאחר פרסום התקנה החדשה של משרד החינוך, התקבלו מכתבי תלונה ובהם נטען כי "מדובר באפליה פסולה וחמורה של בנות דתיות הבוחרות לשרת בצבא ההגנה לישראל". משרד החינוך השיב לפונים כי "החינוך הממלכתי-דתי פועל בענייני הלכה והשקפה חינוכית דתית בהתאם להוראות והנחיות הרבנות הראשית לישראל [...] מבחני התמיכה נועדו לתמוך בפעילות בהתאם לתפיסה ההלכתית שלעיל, ולמדיניות החינוך הממלכתי-דתי הנובעת מכך, ופועלת בהתאם לדפוסי ההתגייסות לשירות לאומי".

גם במשרד המשפטים גיבו את החלטת השר פירון והשיבו לטוענים כי "אין להלום מצב שבו משרד החינוך מנסה בידו האחת להנחיל מדיניות חינוכית מסוימת, ובידו השנייה הוא מחויב לאפשר תמיכה בגופים הפועלים בניגוד לאותה מדיניות חינוכית"¹⁵.

אולם משרד החינוך בראשותו של נפתלי בנט נוקט עמדה שונה לחלוטין. בניגוד למהלכים שעשה קודמו, פרסם לפני מספר חודשים שר החינוך מבחנים לתמיכה בפעילות הכוונה של בנות דתיות לצה"ל, שהקריטריונים בהם

13 מתוך כתבתם של חיים לוינסון וירדן סקופ בעיתון הארץ 13.02.2015
14 פורסם באתר סרוגים
15 מקור בהפניה מס' 12

תואמים בצורה מובהקת לפעילותו של ארגון אלומה ונראה כי נועדו לאפשר להם את כרטיס הכניסה אליו נכספו זמן רב.

עוד ניתן לראות מהתבטאויות שונות של השר בנט, את הפער בין עמדתו האישית לעמדת מרבית רבני הציונות הדתית, המגזר שאותו הוא אמור לייצג במפלגת "הבית היהודי". אחת הדוגמאות היא תגובתו בנושא חשיפה של הכתב יוסי יהושע על עלייה במספר הלוחמות בצה"ל:



פרסום מבחני התמיכה, ההתנגדות ובג"צ

כאמור פרסם לאחרונה משרד החינוך בראשותו של בנט את מבחני התמיכה החדשים. במבחני התמיכה אמנם נכתב בצורה מודגשת כי אין מטרת הפעילות לעודד גיוס בנות לצה"ל, אולם בפועל, הקריטריונים השונים מותאמים למידותיה של עמותת אלומה, שפעילותה ללא ספק מעודדת גיוס בנות דתיות לצה"ל ומנסה ליצור שינוי תודעתי ומעשי ביחס לשירות בנות דתיות בצה"ל.



לאחר פרסום הקול הקורא של משרד החינוך, פנתה המחלקה המשפטית של ארגון חותם לשר בנט וטענה בפניו כי התקנה מנוגדת לעמדת מועצת החמ"ד, שהינה בעלת אוטונומיה חינוכית על פי חוק, ולמעשה מביאה לפגיעה וכרסום באופיו ובמעמדו של החינוך הדתי וכן לפגיעה וכרסום בדרכו ובמשנתו החינוכית של מנהל החינוך הדתי, לפיה דרך המלך לשירות בנות דתיות הינה במסגרת השירות הלאומי.

עוד נטען במכתב כי לא יעלה על הדעת שיינתן תקצוב לגופים המקיימים פעילות במסגרת מוסד חינוכי דתי הנתון לפיקוח פדגוגי של המנהל לחינוך דתי, כאשר מטרתם המוצהרת של גורמים אלה, הינה לפעול בניגוד גמור לעמדת מנהל החינוך הדתי.¹⁶

זמן מה לאחר שליחת המכתב הוסר הקול הקורא מאתר משרד החינוך, אולם אז הוגשה עתירה לבג"צ בדרישה לאלץ את משרד החינוך לשנות את מבחני התמיכה הקיימים (אלו שתיקן השר פירון) כך שיאפשרו תמיכה שוויונית בפעילות הכוונה לצה"ל גם בקרב תלמידות החמ"ד.¹⁷ הגשת העתירה גררה פרסום מחדש של מבחני התמיכה באתר משרד החינוך.



בעקבות הפרסום המחודש וכיוון שלא נתקבלה תשובה למכתב הראשון ממשרד החינוך, נשלח מכתב שני מארגון חותם המפרט את הבעייתיות בקול הקורא ומציג חשש לחוסר תקינות. כפי שמפורט במכתב, עולה חשש כבד כי תנאי הסף שפורסמו מותאמים במיוחד לעמותת 'אלומה' תוך פגיעה חמורה בעיקרון השוויון. זאת ועוד, עמותה זו, למרות טענות חוזרות ונשנות מצד מנהליה כי היא איננה מעודדת בנות להתגייס לצה"ל, פועלת באופן מוצהר במטרה ליצור 'שינוי תודעתי ביחס לשירות נשים דתיות בצה"ל'. כמו כן, נציגי צה"ל העידו לא פעם, כי העמותה מסייעת להם באופן פעיל במהלך שנועד להגדיל את אחוז הבנות הדתיות שמתגייסות לשירות צבאי.¹⁸ עד עתה לא התקבלה תגובה ממשרד החינוך לפניית חותם.

במקביל לפנייה המשפטית לשר החינוך, יזם ארגון חותם מספר מהלכים ציבוריים שמטרתם לחזק את עמדת החמ"ד ולבקש משר החינוך נפתלי בנט לנהוג בהתאם להחלטות מועצת החמ"ד ופסקי הרבנות הראשית. בין השאר פורסם תחקיר מקיף על פעולה של עמותת אלומה ועל המטרות הגלויות והנסתרות שלה.¹⁹ פורסמה עצומת רבנים הקוראת לשר החינוך לשמור על ערכי החמ"ד שפועל על פי פסקי הרבנות הראשית, ולא לאפשר לארגונים ועמותות שמעודדים בנות דתיות להתגייס לפעול במסגרת מוסדות החינוך הדתיים. בין החותמים הרב

16 לעיון במכתב המלא של חותם: <http://www.chotam.org.il/media/31764/sar1.pdf>

17 בג"צ 7204/16 אמנון לורן נ. משרד החינוך

18 לעיון במכתב השני של חותם: <http://www.chotam.org.il/media/31765/sar2.pdf>

19 <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/326117>

יעקב אריאל, הרב אריה שטרן, הרב נחום רבינוביץ', הרב יהושע שפירא, הרב אליקים לבנון ועוד עשרות רבנים, ראשי ישיבות, אולפנות ורבני קהילות שמבקשים משר החינוך לעצור את הסחף ולמנוע מעמותות הפעולות בניגוד לערכי הציונות הדתית להיכנס לאולפנות ולתיכונים הדתיים.²⁰



בנוסף ארגון חותם לקח חלק בהפצת "מכתב השמיניסטיות" עליו חתמו עשרות תלמידות מאולפנות ברחבי הארץ, שטוענות בפני שר החינוך כי התכנים והמסרים של הארגונים אותם הוא מבקש לתקצב ולשלב באולפנות, באים לשנות את אותם ערכים שהן מתחנכות עליהם לאורך שנים, מתוך שידור חוסר אמון בתרומה המשמעותית שלהן במסגרת השירות הלאומי, וניסיון להביא אותן לשירות צבאי, שאינו תואם את תפיסת עולמן.²¹



20 לעיון בעצומה וברשימת החותמים: <http://www.chotam.org.il/1754>
 21 לעיון במכתב השמיניסטיות המלא: <http://www.chotam.org.il/1756>

תשובת משרד החינוך לבג"צ

משרד החינוך השיב לבג"צ כי הוא מחויב להחלטת מועצת החמ"ד, שהיא בעלת אוטונומיה בתוקף החוק, וכי "אין להלום מצב דברים בו החמ"ד יידרש לתמוך בפעולות חינוכיות העומדות בניגוד לתפיסתו הדתית-חינוכית..."²² אותה עמדת החמ"ד כפי שמובא בתשובתו של משרד החינוך, היא בהתאם לפסקי הרבנות הראשית ולחוק השירות הפוטר את האישה הדתייה משירות צבאי, ולפיה בנות דתיות ילכו לשירות לאומי בן שנתיים. עם זאת בהמשך התשובה כותב משרד החינוך כי הוא אמנם לא ישנה את מבחני התמיכה הקיימים, אבל בימים אלו עומלים במשרד על תקנה תקציבית חדשה (הקול הקורא שבו אנו עוסקים) שתיתן מענה לפעילות הכוונה תלמידות החינוך הדתי בנוגע לאפשרויות שירות בצה"ל. נראה כי בתשובתו לבג"צ, משרד החינוך נוקט מחד באמירות מאוד ברורות בהם הוא מגבה את עמדת החמ"ד הדוגלת בהכוונת בנות לשירות לאומי משמעותי, ולא לשירות צבאי, אך מאידך מצהיר משרד החינוך על כוונתו לתקצב ולהכניס למוסדות החינוך הדתיים את הארגונים שמעוניינים לקדם שינוי תודעתי בנושא. ארגון חותם יצא בקריאה נוספת למשרד החינוך לכבד את מדיניות החמ"ד, ולא לכפות על האולפנות ומוסדות החינוך הדתי תכנים ומסרים הסותרים את תפיסת עולמם.

סיכום: מגמה נפלאה?

הסוגיה של פעילות הכוונה לגיוס בנות דתיות לצה"ל, מתעצמת על רקע התהליכים המתרחשים לאחרונה, בהם נראה כי הגבולות שהיו בעבר ברורים הולכים ומטשטשים. בדרגים הבכירים של צה"ל הוחלט לאחרונה על הגברת שילוב הבנות במערך הלוחם, ובפרט בחי"ר ובשריון, חיל שהיה עד עכשיו מחוץ לתחום. עוד פורסם בגלי צה"ל כי נעשים מאמצים רבים לשלב יותר ויותר חיילות דתיות בתפקידי לחימה, במסגרת מיזמים חדשים בשם "מאמינה בלחימה" ו"עין לציון צופיה"²³. מצד המחנה הציוני-דתי על כל גווניו נשמעות מחאות באשר לפקודת השירות המשותף החדשה, ורבנים רבים הצהירו כי לא ישלחו את תלמידיהם לשרת בגדודים מעורבים. גם רבני המדרשות לבנות שמתגייסות לשירות

מתוך תגובת המשיבים לעתירה בג"ץ 7204/16
<http://glz.co.il/1087-92763-HE/GalatZ.aspx>

צבאי, יוצאים כנגד הכוונה לשלבן במערך הלוחם בטענה שהדבר פוגע הן בבנות והן ביכולת הלחימה של צה"ל. אולם נראה כי שר החינוך נפתלי בנט בוחר לפעול במנותק מציבור בוחריו, וממשיך לעודד שירות קרבי של בנות ולהוביל מהלכים שיגבירו את אחוזי הגיוס של בנות דתיות לצה"ל בכלל, ולשירות קרבי בפרט כפי שמסתמן מההתפתחויות האחרונות.

בנט מגשים את חזון הציונות הדתית



למידע נוסף עקבו אחרינו בפייסבוק:
חותם - יהדות על סדר היום

